

Sobre el projecte del *Diccionari jurídic català*

Manel HATERO
Josep SERRANO
Societat Catalana d'Estudis Jurídics
Barcelona

Resum

En aquest estudi es fa un breu resum de la història del *Diccionari jurídic català* (DJC). La Societat Catalana d'Estudis Jurídics, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, i la Fundació Jaume Callís van iniciar aquest projecte l'any 1996. Les característiques del DJC van fer que l'Obra Social de Caixa de Catalunya (actualment, CatalunyaCaixa) s'interessés pel projecte i ambdues entitats van signar un conveni de col·laboració.

El DJC pretén ser més que un simple recull de terminologia jurídica: conté termes d'aquest àmbit, tant antics com moderns, i també ofereix, per a cadascun d'ells, informació sobre la història, la doctrina i la legislació. Cal destacar, a més, que conté també unitats no nominals, expressions llatines i breus ressenyes biogràfiques de juristes catalans. El fet que sigui una obra que es pot consultar en línia permet que, tot i que la primera fase del projecte ja està tancada, especialistes en dret puguin redactar noves entrades i que l'obra es pugui sotmetre a un procés d'actualització constant.

PARAULES CLAU: diccionaris, dret, expressions llatines, fraseologia, ressenyes biogràfiques, terminologia.

Abstract: *About the Catalan Legal Dictionary project*

This study briefly summarises the history of the *Diccionari jurídic català* [Catalan Legal Dictionary] (DJC). This project was undertaken by the Societat Catalana d'Estudis Jurídics [Catalan Society of Legal Studies], a subsidiary of the Institut d'Estudis Catalans [Institute of Catalan Studies], and the Fundació Jaume Callís in 1996. The DJC's characteristics led the Obra Social de Caixa de Catalunya (now CatalunyaCaixa) to take an interest in the project, and both organisations signed a collaboration agreement.

The DJC aims to be more than a mere compilation of legal terminology: it contains terms from this area, both old and modern, and also offers information on the history, doctrine and legislation of each one of them. Moreover, it should be mentioned that it also contains non-nominal units, Latin expressions and brief biographical summaries of Catalan jurists. The fact that it can be consulted on line enables law specialists to add new entries and for the work to be updated constantly, even although the first phase of the project is already closed.

KEY WORDS: dictionaries, law, Latin expressions, biographical reviews, terminology, phraseology.

1. ANTECEDENTS

L'any 1996 es va començar a treballar en l'elaboració del *Diccionari jurídic català* (DJC), segons un projecte promogut inicialment per la Fundació Callís i la Societat Catalana d'Estudis Jurídics (SCEJ), filial de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). No hauria estat possible dur a terme aquest projecte sense el suport de l'Obra Social de l'antiga Caixa de Catalunya (avui CatalunyaCaixa, que engloba les anteriors Caixa de Catalunya, Caixa de Manresa i Caixa de Tarragona).

D'una banda, la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, que, com hem afirmat, forma part de l'IEC, té per finalitat el conreu de l'estudi i la investigació del dret en general i, d'una manera especial, del dret català; la difusió d'aquesta disciplina, i la publicació de treballs relacionats amb la matèria. I, de l'altra, CatalunyaCaixa, mitjançant la seva Obra Social, que ja desplegava un conjunt d'activitats en diverses àrees (social, cultural, educativa i de ciència), contribuïa a l'oferta i a la vida culturals a Catalunya. Per això, coneixent l'alt valor cultural de l'activitat que desenvolupa la SCEJ, CatalunyaCaixa va acordar amb la SCEJ la subscripció d'un conveni de col·laboració.

La finalitat del *Diccionari jurídic català* és recollir la terminologia jurídica, antiga i moderna, i també desenvolupar per a cadascun dels articles referits a les diverses institucions un conjunt d'informacions que abastin la definició, la història, la doctrina, la legislació, la jurisprudència i una bibliografia selecta.

En l'elaboració del DJC intervenen especialistes en dret que són, sobretot, coneixedors particularment del dret català, juristes i professors de prestigi catalans i d'altres països, i també coneixedors de les institucions catalanes. La qualitat dels autors confereix un nivell tècnic i científic molt alt a aquesta obra. Més de tres-cents autors col·laboren en la redacció del DJC elaborant articles, els quals es classifiquen segons els àmbits del dret, de les institucions i de la història del sistema jurídic català següents:

- dret civil
- dret penal

- dret processal
- dret mercantil, que inclou el dret mercantil marítim
- dret canònic
- dret romà
- història del dret i de les institucions (públiques i privades)
- numismàtica
- ressenyes biogràfiques de juristes catalans (especialment, els que han tingut una producció científica rellevant).

L'elaboració de l'obra té un gran interès per a Catalunya: és un projecte de primer ordre, ja que el nostre dret, tant l'històric com el present, i l'estudi d'aquesta ciència formen part de la cultura mil·lenària del nostre país; per això, en són un element distintiu bàsic.

Es tracta d'una obra d'interès públic que esdevé necessària, perquè ha de servir almenys per a orientar els estudiosos del nostre dret, especialment en un moment com l'actual en què el Parlament de Catalunya està adequant i posant al dia el nostre dret adaptant-lo a la realitat social i cultural del país.

El *Diccionari jurídic català* encara es pot considerar una obra més important, perquè no n'hi ha cap altra que compleixi aquests objectius. Està pensat per a satisfer les necessitats de diversos sectors de professionals (magistrats, jutges, notaris, procuradors, advocats, professors universitaris, estudiants universitaris —especialment, els de dret i història—, etc.) i també de centres d'investigació i recerca.

Cal destacar que la consulta de l'obra en línia és gratuïta, fet que queda justificat per l'indubtable interès públic que ha de tenir. Més endavant, sempre que els recursos disponibles ho permetin, hi ha la voluntat de fer-ne una edició en paper.

2. EL MOMENT PRESENT

El projecte —gràcies al suport inestimable de l'Obra Social de CatalunyaCaixa—, segons el conveni signat l'any 2009, es troba en una fase molt avançada, i ha estat posat a disposició del públic per mitjà d'Internet, dins el web de l'Institut d'Estudis Catalans.

L'obra en conjunt no és acabada, ja que es continua treballant en la redacció de nous articles, i serà sotmesa a un procés de revisió i d'actualització constants; però podem parlar, això sí, de la finalització d'una primera etapa que recull els seus fruits d'una manera ben definida. Pel que fa a la contingut, les entrades que formen el DJC es poden desglossar, fins ara, tal com segueix:

- 2.803 termes, articles enciclopèdics de definició i configuració legal i jurisprudencial;

— 3.000 articles de lemes no nominals (adjectius, verbs, adverbis i les locucions corresponents, a més de concurrències no nominals i enunciats fraseològics);

— 1.060 expressions jurídiques llatines.

Ara com ara, aquesta primera fase del DJC conté, doncs, un total de 6.863 articles, d'extensió i significat diversos.

Remarquem el fet de trobar-nos en una primera fase i que el projecte no queda conclòs: a partir de la revisió i la correcció dels articles elaborats, s'han anat descobrint noves entrades que calia incorporar.

D'altra banda, cal tenir en compte especialment que el dret positiu es troba en una evolució constant, i que l'aparició de normes noves implica la necessitat d'actualitzar la base de dades amb les noves referències normatives corresponents i, si escau, dur a terme la correcció i l'actualització de la informació existent. Per aquest motiu, s'ha optat per obrir un arxiu complementari al del DJC pròpiament dit —que, en principi, anomenem *històric*—, en el qual s'inclouran tots els articles que vagin quedant desfasats en qualsevol dels àmbits del dret.

D'aquesta manera, d'una banda, es preserva la tasca feta pels especialistes col·laboradors del projecte i, de l'altra, es permet als professionals i a les persones interessades consultar cronològicament les diferents versions del mateix article, que han estat redactades segons el dret vigent en cada moment.

3. LA DIFUSIÓ DEL DICCIONARI

El lloc web del *Diccionari jurídic català* (<http://cit.iec.cat/djc>) es va inaugurar el mes de maig de 2011, en un acte públic conjunt de l'IEC i l'Obra Social de CatalunyaCaixa, que tingué lloc a Barcelona, a la Casa de Convalescència, seu principal de l'Institut d'Estudis Catalans.

Per acabar, és de justícia deixar constància que, ultra l'Obra Social de CatalunyaCaixa, han patrocinat aquest projecte la Generalitat de Catalunya, l'empresa Alter Mutua de los Abogados i la Fundació Jaume Callís, als quals volem regraciar la generositat que han tingut, la qual ha fet possible dur a terme aquesta primera fase i garantir la continuïtat de l'obra.